

IZ INOSTRANIH ARMIIJA

TAKTIČKO-TEHNIČKE NOVINE

Nova komanda pomorskog vazduhoplovstva

Javljeno je da će biti obrazovana nova američka pomorsko-vazduhoplovna komanda pod nazivom »Komanda pomorskog vazduhoplovstva Istočnog Atlantika i Sredozemlja«.

Na njenom čelu biće kontra-admiral Edgar Kruz (*Edgar A. Cruise*), sa štabom koji će se privremeno nalaziti na jednom američkom ratnom brodu u luci Napulja. Ovaj admiral je ranije bio komandant 17 pomorske oblasti sa štabom na Aljaski.

(*Army Navy Air Force Journal*, 13 septembar 1952)

Proizvodnja čelika u Nemačkoj

Preduzeća za proizvodnju čelika u Zapadnoj Nemačkoj objavila su nedavno da očekuju da će iduće godine povećati produkciju na 16½ miliona tona godišnje, tj. za milion tona više od Velike Britanije. Time će Zapadna Nemačka postati najveći proizvođač čelika u Evropi, dok se u svetskoj proizvodnji ispred nje nalaze samo SAD i SSSR.

(*Military Review*, septembar 1952)

Žene u Turskoj armiji

Turski Generalštab razmatra problem upotrebe žena u oružanim snagama. Prema probnim planovima, žene će biti angažovane u radnoj službi ali neće dobivati boračke zadatke. One će imati svoje uniforme i nosiće svoje oznake čina.

(*Military Review*, septembar 1952)

Telekomunikacije u Indiji

Indija treba da utroši više od 4 miliona dolara u petogodišnjem planu za proširenje telekomunikacija sa prekomorskim zemljama.

Plan obuhvata otvaranje nove stanice za telekomunikacije u Kalkuti i proširenje postojećih stanica u Delhiju, Bombaju i Madrasu.

Nova stanica u Kalkuti treba da obezbedi direktnu radio-telefonsku službu sa SAD kao i direktne radioveze sa Amerikom i Istočnim zemljama.

(*Military Review*, oktobar 1952)

Izgradnja ratnih brodova u Italiji

Italija je nedavno otpočela gradnju svog prvog razarača posle Drugog svetskog rata i objavila je plan za gradnju još pet takvih ratnih brodova.

(*Military Review*, septembar 1952)

Ratni psi u Koreji

9 američki korpus u Koreji smanjio je svoje gubitke iz borbe patrola za 60%.

Iskustvo je pokazalo da patrole mogu prodirati dublje u neprijateljsku teritoriju i kretati se brže i sa manjim rizikom kada se ispred njih kreću ratni psi.

(*Military Review*, oktobar 1952)

Trgovački brodovi dobijaju torpeda, topove i helikoptere

Američka mornarica predviđa da za slučaj rata trgovački brodovi nove klase, koji su brži od dosadašnjih, dobiju odbranbena sredstva protiv podmornica. Pri izradi tih novih brodova ostavlja se mesto za torpedne uređaje — lansirnu cev, nišanske sprave i prostor za smeštaj torpeda. Torpeda su tipa koji sam nalazi svoj cilj. Paluba broda se pojačava da bi mogla primiti protivavionska oruđa i topove protiv podmornica. Sem toga, na palubi je predviđen i prostor za smeštaj, podizanje i spuštanje helikoptera, koji će imati zadatak da izviđa i pronalazi mesta podmornica.

(Army Navy Air Force Journal, 28 juli 1952)

Povećanje vatrene moći armije SAD

203

Sadašnja američka divizija ima za 68% jaču vatrenu moć od one iz Drugog svetskog rata, a povećanje brojnog stanja za samo 20%. Na taj način, 69 novih divizija imalo bi vatrenu moć koja bi odgovarala onoj od 88 divizija iz prošlog rata.

(Army Navy Air Force Journal, juli 1952)

Novi način zagrevanja hrane u borbi

Za armiju SAD pronađen je nov način zagrevanja konzervirane hrane pomoću goriva koje ne daje plamen i koje je osnovano na principu vulkanizacije gume. Parče goriva zavija se oko svake kutije, pali se šibicom i za nekoliko minuta zagreva hranu do potrebne temperature. Probe su pokazale da je to gorivo upotrebljivo čak i kad je sadržaj konzerve smrznut.

Komanda pozadine dosada je eksperimentisala sa raznovrsnim tabletama za zagrevanje vojničke hrane u borbi. One su imale i, svoje nedostatke. Naprimera, davale su plamen koji je morao biti zaklonjen od vetra i nije uvek razvijao dovoljnu toplotu, naročito ako je hrana bila smrznuta. Dalje, one su ponekad otkrивale i položaj vojnika zbog vidljivog plamena, dima i mirisa paljevine. Međutim, ovo novo parče goriva ne treba da se zaštiti od vetra, gori bez vidljivog plamena i odaje samo malo dima i mirisa.

(Army Navy Air Force Register, 16 februar 1952)

Britanska atomska istraživanja

204

3 oktobra 1952 godine u 8 časova eksplodiralo je na ostrvima Montebello, kod severozapadne obale Australije prvo britansko atomsko oružje. Vest o uspešnoj eksploziji dostavljena je putem radija prvo Čerčilu. Ovom eksperimentu nisu prisustvovali ni britanski članovi parlamenta, a ni novinari, kao ni američki posmatrači, niti su o postignutim rezultatima eksplozije data ikakva obaveštenja.

Koliko se saznaje, ovde se verovatno radi o atomskoj bombi koja je spuštena sa jednog tornja, a ne o atomskoj granati ili raketi. Pripremni radovi trajali su sedam godina i na njih je utrošeno oko 120 miliona funti. Pretpostavlja se da su troškovi oko izrade engleskog atomskog oružja znatno manji od američkih. Ovo oružje se u Engleskoj naziva »Atomska bomba siromašnog čoveka«.

Pri eksploziji ovog novog atomskog oružja nije se pojavila karakteristična dimna pečurka, već se pojavio dimni stub u obliku slova Z. Pronalazač ovog novog atomskog oružja je fizičar Peni (W. G. Peney), koji je sarađivao na konstrukciji prve američke atomske bombe i prisustvovao 1945 godine bacanju prve atomske bombe na Nagasaki.

Oblak stvoren pri eksploziji ovog britanskog atomskog oružja popeo se za jednu minutu 2.000 m u vis. U tom momentu bio je sličan obliku obrnute pečurke sa tankom drškom na širokoj osnovi. Dva minuta posle detonacije oblak je dostigao visinu oko 3.300 m i dobio je oblik slova Z. Oblak je posle 4 minuta dostigao visinu od 4.000 m; tada je naišao oštar istočni vetar koji ga je razbio i odneo ka moru. Izuzev izmenjenog oblika pečurke, po svojim ostalim osobinama ova eksplozija je po svetlosti, detonaciji, brzini i boji stvaranja oblaka u svemu bila slična američkoj atomskoj bombi.

(Neue Zürcher Zeitung, 4 oktobar 1952)

Bataljoni sa dirigovanim zrnima

Američka armija propisala je formacijski sastav za bataljone naoružane dirigovanim i raketnim zrnima, koji će se formirati i biti smešteni u foru Blis u Teksasu, a imaju svoje poligone na Hwart Sendu u Novom Meksiku.

(*Army Navy Air Force Journal*, 28 juli 1952)

Obuka za dejstvo dirigovanim projektilima

Institut za naoružanje armije SAD sklopio je ugovor sa jednim aeronautičkim institutom za saradnju na obrazovanju jedne škole za obuku ljudstva za dejstvo dirigovanim projektilima.

Predviđeno je da se u Redstonovom arsenalu, u Hanstvilu, u državi Alabama, formira baza za obuku izabranih oficira i podoficira kopnene armije u pogledu osnove, principa, procedure i tehnike koja se primenjuje u dejstvu, popravljanju i održavanju dirigovanih projektila.

Ovo je prva škola ovakvog tipa u SAD.

(*Army Navy Air Force Journal*, 2 avgust 1952)

Povećanje brzine projektila

U laboratorijama SAD proizvode se projektili sa strahovitim brzinama, od kojih jedan dostiže brzinu koja je 235 puta veća od brzine zvuka na nivou morske površine.

Ove fantastične brzine proizvode efekat koji se bliži meteorima. One naučnicima ukazuju na izvesne teškoće na koje će naići kada i ako budu došli do ostvarenja raketa za velika udaljenja.

(*Military Review*, oktobar 1952)

Upotreba aviona bez pilota u Koreji

Prvi dirigovani avioni za dejstvo na neprijatelja bili su izbačeni katapultom sa američkog nosača aviona »Boksera« u Koreji. Tom prilikom je jedan posmatrač sa »Boksera« opisao kako je jedan preuređeni avion »Gruman«, iz Drugog svetskog rata, koji je nosio bombu od 1.000 kg bio vođen na cilj sa daljine od 150 milja od strane jednog matičnog aviona sa živim pilotom. Fotokamere na dirigovanom avionu snimale su let i bombardovanje za televizijske posmatrače na nosaču.

Ne dajući detalje o bombardovanju sa avionima bez pilota u Koreji, koji se čuvaju u tajnosti, Američka mornarica ipak je saopštila glavne principe za takvo dejstvo:

Najpre se podigne u vazduh matični avion koji je opremljen specijalnim sistemom elektronske kontrole. Avion bez pilota, naoružan moćnim upaljačem, izbacuje se sa katapultu. Jedan drugi avion za upravljanje, sa nosača aviona, šalje avion bez pilota u vis, prema nebu, putem elektronskih sprava. Kada projektil stigne na unapred određenu visinu, onaj prvi matični avion, koji je već bio u vazduhu, preuzima vođenje projektila na cilj. U vreme kada projektil dođe u situaciju za obrušavanje za bombardovanje, matični avion se već nalazi miljama daleko od dometa neprijateljske protivavionske artiljerije.

U toku celog leta, put aviona bez pilota registruje se u specijalnoj komori na brodu koja je snabdevena elektronskim uređajima.

(*Army Navy Air Force Journal*, 20 septembar 1952)

Lovački avion »Skorpion«

Novi lovački avion Vazduhoplovstva SAD »7-89 D — Skorpion«, izrađen od strane Nordrop Erkraft Ink. u Hotornu, u državi Kalifornija, biće naoružan raketama za dejstvo iz vazduha — na vazdušne ciljeve — umesto topom od 20 mm koji je bio ranije predviđen za ovaj avion. Ove rakete od oko 7 sm, koje se bacaju sa krila aviona, daju »Skorpionu« povećanu vatrenu snagu.

Pored novog naoružanja, avion ima i elektronsku opremu koja ima zadatak da omogući pilotu da pronađe neprijateljski avion i upravi svoju vatru na njega po svakom vremenu, kao i noću.

»Skorpion« je najveći lovački avion i ima posadu od 2 čoveka. On spada u klasu sa brzinom od 600 milja na čas.

(*Army Navy Air Force Journal*, 6 septembar 1952)

Stratosferski bombarder na mlazni pogon

Najbrži bombarder na svetu — »B-47 stratodžet« — dobio je spoljne rezervoare za gorivo da bi povećao svoj radijus dejstva.

Pretpostavlja se da sada raspolaže mogućnošću da u dubokoj pozadini ma koje zemlje baci atomske bombe — ako mu se ikada bude postavio takav zadatak — i da se vrati u neku prijateljsku bazu.

(*Military Review*, septembar 1952)

Fotografisanje pri letu aviona sa velikom brzinom

Vazduhoplovstvo SAD dobilo je fotografsku kameru pomoću koje se mogu dobiti vanredno jasni i detaljni snimci pri letu sa velikom brzinom — do 1.000 km na čas.

U avionu na mlazni pogon koji je leteo brzinom od 900 km na čas i na visini od 300 m, dobiveni su sa ovom kamerom tako jasni snimci da su se na njima potpuno videle i veze na železničkim šinama.

(*Military Review*, juli 1952)

Novi radar mornarice SAD

Nov laki radarski aparat koji »ucrtava« svaki detalj terenskih i vremenskih prepreka do 200 milja ispred aviona proizvodi se sada za mornaricu i vazduhoplovstvo. To su prošle nedelje zajednički objavili Radio korporacija Amerike (RCA) i Mornarica. Specifikacije za novi transportni radar pripremio je Pomorski aeronautički biro u saradnji sa Vazduhoplovstvom.

Nov aparat omogućuje pilotu da vidi snimljene detalje odabranog područja kao da upotrebljava snažan teleskop koji može da prodre kroz tamu i oblake. Primenjuje se u ove 4 opšte svrhe:

1. kao sredstvo opomene protiv sudara; pokazuje planine, a u nekim slučajevima i avione u blizini;
2. kao tačan pokazivač vremenskih prilika; pokazuje položaj naelektrisanih oblaka i drugih formacija i omogućuje avijatičaru da izbegne ne vreme ili da odabere najsigurniji pravac leta;
3. kao sredstvo određivanja položaja aviona, kada standardni kopneni znaci nisu vidljivi. Može da prihvati signal radarskih aparata sa kopna i
4. kao sredstvo za osmatranje terena; pokazuje pilotu bitne karakteristike zemljišta nad kojim leti.

Na nedavnom letu iz Vestoverske vazduhoplovne baze u državi Massachusetts, do Frankfurta na Majni u Nemačkoj, u vojnom avionu C-97 opremljenom novim radarom, bila su osmotrena prva od Azorskih Ostrva sa daljine od 320 km i visine od 5.170 m. Jedan tehničar RCA koji je leteo na avionu, izjavio je da je »ceo arhipelag bio ocrtan izvanredno precizno i da je, pomoću radara, bila lako obavljena navigacija«. Na istom putu, ateriranje na Frankfurtu izvršeno je pomoću radara i pista je bila jasno označena.

(*Army Navy Air Force Journal*, 17 juli 1952)

Nosači aviona na atomski pogon

Poznato preduzeće Vestinghauz elektrik korporejšn u SAD će po nalogu Američke komisije za atomsku energiju preduzeti naučno-istraživački rad na atomskom pogonu za velike brodove kao što su, naprimer, nosači aviona.

Ovaj rad će biti usredsređen kod Betis Plenta, blizu Pitsburga, u državi Pensilvanija i izvodiće ga Odeljenje za atomski pogon pomenutog preduzeća. U ovom cilju su već sklopljeni odgovarajući ugovori.

(*Army Navy Air Force Journal*, 2 avgust 1952)

Nova signalna lampa

Ratni brodovi SAD upotrebljavaju jednu novu znatno poboljšanu signalnu lampu sa infra-crvenim zracima za noćnu signalizaciju u toku zamračenja zbog avijacije. Signali se ne mogu primetiti ili staviti van dejstva.

(*Newsweek*, 13 oktobar 1952)

Nove holandske podmornice

Holandska mornarica gradi 4 podmornice koje pretstavljaju revoluciju u tehnici. Tvrdi se da će one biti daleko opasnije ofanzivno oruđe no ma koje drugo savremeno podvodno sredstvo.

Tehnička novina sastoji se u obliku samog trupa podmornice. Umesto standardnog tipa cilindričnog oblika, ona će imati 3 cilindra. U velikom cilindru biće smeštena posada i naoružanje, a u dva manja — poprečno ugrađena ispod njega — nalaziće se baterije i dizelmotori.

Očekuje se da će novi sistem povećati prostor i brzinu, a umanjiti težinu i veličinu dosadašnjih podmornica.

(*Military Review*, oktobar 1952)

»Ljudi - žabe« mornarice SAD

U Mornarici SAD predviđaju se ekipe za podvodna razaranja koje su poznate pod popularnim nazivom »ljudi — žabe«. One se upotrebljavaju za izviđanje neprijateljskih obala i za uklanjanje prepreka na pravcima amfibiskih operacija¹⁾.

Ljudi ovih ekipa moraju da budu odlični plivači i veoma izdržljivi. Sve godine bilo je preko 500 kandidata, od kojih je samo njih 90 upućeno na specijalan šestodnevni opitni staž za uži izbor. Ovaj staž je poznat pod nazivom »paklena nedelja«. On se sastoji od forsiranog marša od 10 milja kroz močvarne predele i jednog celog dana kretanja duž određenog pravca na kome je postavljen eksploziv. Pored toga, između ostalih težih zadataka predviđa se nošenje gumenog čamca za sedam ljudi preko pešćanih dina, baruština, močvara i pošumljenog zemljišta.

Ponekad broj kandidata koji se odbija u toku ovog staža dostiže 40%. Izabrani kandidati, međutim, izdržavaju još 12 nedelja intenzivnog treninga pre no što postanu u pravom smislu ljudi — žabe.

(*Army Navy Air Force Journal*, 9 avgust 1952)

Vađenje potopljenih podmornica u Japanu

Japanci istražuju 45 izgubljenih podmornica koje su nekada pretstavljale ponos njihove Mornarice.

Podmornice, tada najmodernije u floti, bile su tajno potopljene negde u zatvorenom moru u »unutrašnjosti kopna« Srednjeg i Južnog Japana.

Kada budu pronađene one će biti izvađene i rastavljene da bi umanjile kritičan nedostatak čelika za brodogradnju.

(*Military Review*, septembar 1952)

Nove mine

U SAD usavršava se izrada nove mine za rat na kopnu, koja će biti upola lakša od mina koje su bile upotrebljavane u Drugom svetskom ratu. Ona će sva biti izrađena od plastičnog materijala, tako da neće moći da se otkrije aparatima za istraživanje mina.

(*Wehrwissenschaftliche Rundschau*, avgust 1952)

¹⁾ Videti »Vojno Delo« br. 2/52, str. 131

Gumeni splav za spasavanje

211

Jedno preduzeće u SAD proizvodi sada gumeni splav za spasavanje 20 ljudi koji će se nositi na transportnim avionima. On će se puniti automatskim putem pomoću ugljendioksida i trebaće mu samo 30 sekundi da bi bio spreman za upotrebu.

Splav je okruglastog oblika i imaće isti izgled bez obzira na koju stranu se spušta u vodu. Prečnik mu je nešto manji od 4 m, a težina oko 50 kg.

Jedna od specifičnosti ovog splava je što ima najlonski krov na sklapanje koji se može lako namestiti sa njegove spoljne strane. Jedna strana elastičnog platna krova obojena je zelenkasto-plavom bojom za kamuflažu, a druga sjajnom crvenom neonskom bojom za signalizaciju. Postoji i uređaj za ugrađivanje radarskog reflektora na katarku krova toga splava.

(*Army Navy Air Force Journal*, 6 septembar 1952)

Francuski tenk izviđač

212

Francusko Ministarstvo narodne odbrane računa da će moći da izrađuje mesečno 75 novih tenkova — izviđača. Ovaj tenk, pored topa 7,5 cm, naoružan je još i sa 3 mitraljeza. Na zadnjem kraju vozila nalazi se drugi šofer, koji može istom brzinom kojom je tenk vozio napred, da vozi unazad.

(*Wehrwissenschaftliche Rundschau*, br. 6, 1952)

Nov sistem maziva za oruđa koja dejstvuju na velikim visinama

213

Hemičari SAD pronašli su nov sistem podmazivanja koji omogućava da piloti mogu upotrebljavati vatru iz svojih topova 20 mm i na visinama preko 10.000 m. Na tim visinama ranije je kod oruđa nastupao zastoj, jer se mazivo zgušnjavalo već na temperaturi od 29° ispod nule. Međutim, ovako niska temperatura vlada na visinama preko 10.000 metara čak i leti.

Novi sistem podmazivanja koristi četiri vrste sintetičkog maziva: lako ulje za podmazivanje mehanizma oruđa, mazivo za municiju, mazivo za električni okidač i mazivo za podmazivanje automatskog donosača metaka. Ova nova maziva omogućuju stalno dejstvo oruđa na svim temperaturama od 65° nad nulom do 56° ispod nule.

(*Military Review*, avgust 1952)